

Élelmiszermérlegek, 2015

Tartalom

Bevezető.....	1
Jelentősen nőtt a hús- és a tejkínálat.....	2
Újra emelkedett a zsiradékfelhasználás.....	3
A növényi termékek kínálata alig változott.....	3
Mérsékeltlen csökkent az egy főre jutó alkohol mennyisége.....	4

Bevezető

A lakossági élelmiszer-fogyasztás egyik jellemzője az elfogyasztott élelmiszerek természetes mértékegységben kifejezett mennyisége. Számbavétele több módszerrel is lehetséges. Az egyik módszer a háztartás-statisztika keretében rendszeres naplóvezetés során méri a vásárolt élelmiszerek mennyiségét. A másik módszer az **élelmiszermérlegek összeállításán alapul és azokból számítja a hazai felhasználást. Az ezekből származtatott és az elemzésben közölt egy főre jutó éves fogyasztási adatok – szemben a háztartási naplóval – nem a lakosság által ténylegesen elfogyasztott mennyiségeket jelentik, hanem a lakosság számára rendelkezésre álló, fogyasztható mennyiségeket, kínálatot.** Az élelmiszerek alapvető csoportjaira kalkulált mérlegek az élelmiszer-készítményeket alapanyagokra átszámítva tartalmazzák. A kiadvány tájékoztat a fogyasztás mögött meghúzódó termelési, külkereskedelmi folyamatok főbb elemeiről és a fogyasztói árak alakulásáról.

A rendelkezésre álló egy főre jutó élelmiszer mennyisége 2015-ben éves viszonylatban 3,0%-kal nőtt 2014-hez viszonyítva. Két év alatt 8,1%-kal bővült a hazai felhasználás, meghaladta a 2010. évi szintet, ugyanakkor a válság előtti (2008. évi) mennyiséget még nem érte el. 2015-ben a cereáliák és a burgonya kivételével minden élelmiszercsoportban emelkedett az elfogyasztható mennyiség.

Magyarországon az **egy főre jutó összes élelmiszer 2015-ben éves szinten 667 kilogramm volt, 3,0%-kal több, mint egy évvel korábban.** Ez a mennyiség a teljes népességet tekintve naponta átlagosan közel 2 kilogramm élelmiszernek felel meg. Az egy főre jutó összes élelmiszer több mint harmadát jelentő **állati eredetű termékek (hús, hal, tej, tojás)** együttes fogyasztható mennyisége az előző évhez képest átlagosan 6,5%-kal nőtt, így két év alatt több mint 10%-kal bővült. A **növényi termékek esetében** (liszt és rizs, burgonya, zöldségfélék és gyümölcsök, egyéb növényi eredetű élelmiszerek) ugyanakkor összességében nem változott a kínálat mennyisége. 2015-ben az előző évhez hasonlóan tovább emelkedett a zsiradék (4,9%-kal), valamint a cukor rendelkezésre álló mennyisége is (6,2%-kal).

A rendelkezésre álló egy főre jutó élelmiszer mennyisége 2015-ben éves viszonylatban 3,0%-kal nőtt 2014-hez viszonyítva. Két év alatt 8,1%-kal bővült a hazai felhasználás, meghaladta a 2010. évi szintet, ugyanakkor a válság előtti (2008. évi) mennyiséget még nem érte el. 2015-ben a cereáliák és a burgonya kivételével minden élelmiszercsoportban emelkedett az elfogyasztható mennyiség.

1. tábla

A rendelkezésre álló élelmiszer egy főre jutó éves mennyiségének alakulása

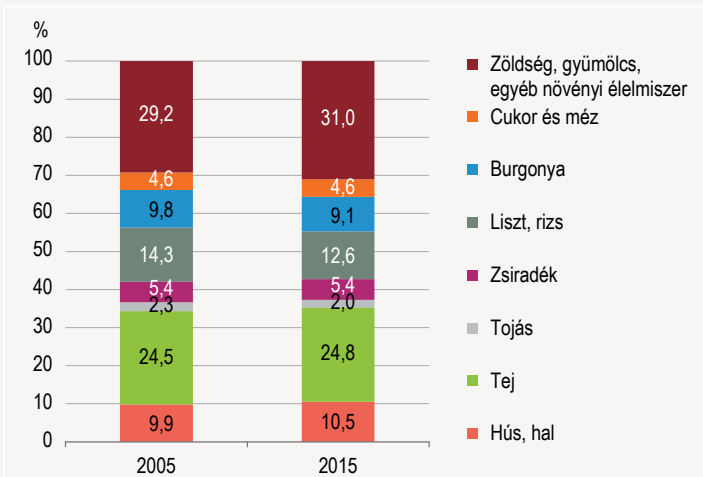
Élelmiszer	2000	2005	2010	2014	2015	2010–2014 átlaga	2015	
	kilogramm						2010–2014 átlagának	az előző év
							százalékában	
Hús ^{a)}	70,2	63,5	56,7	58,6	63,9	56,6	112,9	109,0
Hal ^{b)}	3,0	3,6	3,5	5,4	6,2	114,8
Tej	160,6	166,8	156,8	156,7	165,6	153,9	107,6	105,7
Tojás	15,3	16,0	13,7	12,8	13,0	12,8	101,6	101,6
Zsiradék	39,0	36,5	34,6	34,6	36,3	34,0	106,6	104,9
Liszt és rizs	94,1	97,3	88,2	84,2	83,8	85,5	98,1	99,5
Burgonya	64,0	66,8	60,5	63,0	60,6	61,6	98,4	96,2
Cukor és méz	33,6	31,6	29,2	29,0	30,8	28,6	107,8	106,2
Zöldségfélék és gyümölcsök	217,7	194,8	190,0	199,2	202,6	185,5	109,2	101,7
Egyéb növényi eredetű	4,1	4,3	4,4	4,0	4,4	4,0	111,1	110,0
Összesen	701,6	681,2	637,6	647,5	667,2	103,0

a) 2004-től az egy főre jutó hús mennyiségét a belföldi vágás (importált élő állat vágását is beleértve) alapján számítjuk. Lásd a módszertant.

b) 2014-től az egy főre jutó hal mennyiségét élősúlyban közöljük. Lásd a módszertant.

Az élelmiszer-kínálat megoszlása

1. ábra

Az élelmiszer-kínálaton belül a termékcsoportok aránya az utóbbi tíz évet vizsgálva lényegében nem változott. 2015-ben az összes élelmiszer legnagyobb részét, mintegy harmadát a zöldségfélék és gyümölcsök, negyedét a tej- és tejtermékek, 13%-át a liszt és rizs tette ki. A hús és hal mennyisége változatlanul az élelmiszer-kínálat tizede. A változás a tíz évvel ezelőttihez képest egyik termékcsoportban sem haladja meg a 2 százalékpontot. Egyedül a zöldségfélék és gyümölcsök, valamint a cereáliák arányában mérhető némi elmozdulás. Az előbbi esetében 1,8 százalékponttal nőtt a részesedés, míg a liszt és rizs esetében majdnem ugyanennyivel (1,7 százalékponttal) csökkent.

Jelentősen nőtt a hús- és a tejkínálat

A rendelkezésre álló egy főre jutó hús mennyisége 2015-ben **64 kilogramm volt, ami 5 kilogrammal (9,0%-kal) több, mint egy évvel korábban.** Ez megfelel a tíz évvel ezelőtti szintnek, ugyanakkor több mint a tizedével meghaladja a 2010. évi kínálatot (57 kilogramm/fő/év). A 2015. évi fogyasztható mennyiség 7 kilogrammal (13%-kal) meghaladja a 2010–2014 átlagát. Az összes húsmennyiségen belül változatlanul a **baromfi** aránya a legnagyobb (45%). A részesedés mértéke 2014-hez képest alig változott, kissé magasabb, mint 2010-ben, ugyanakkor 1,8 százalékponttal alacsonyabb, mint 10 évvel korábban (47%). Az egy főre jutó **baromfi** (29 kilogramm) **közel tizedével meghaladja** a 2014. évit, és 15%-kal több a 2015-öt megelőző 5 év átlagánál. A **sertéshús** részesedése (43%) sem változott 2015-ben, és az 5, valamint a 10 évvel korábbihoz képest sem tér el lényegesen. Az egy főre jutó **sertéshúskínálat** 2015-ben 27,5 kilogramm volt, utóljára 2007-ben volt ezen a szinten. Ez a mennyiség 2014-hez és 2010-hez képest is egyaránt **2 kilogrammal (8,7%-kal) több.** A 2015. évi sertéshús mennyisége a megelőző 5 év átlagát 11%-kal meghaladja, 10 éves viszonylatban is kissé (3%-kal) magasabb.

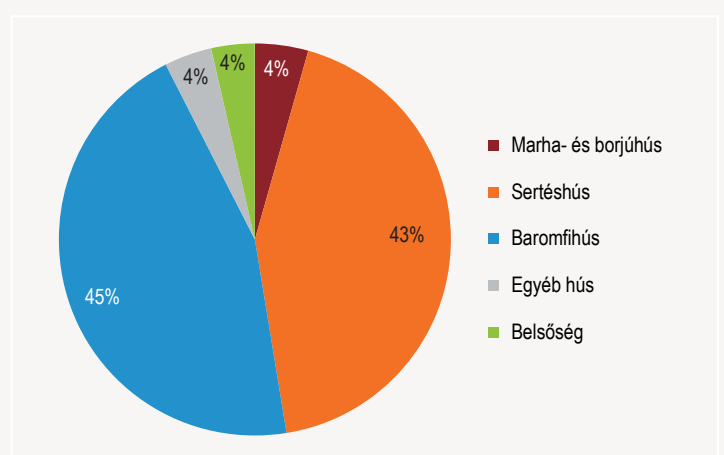
2. tábla

Az egy főre jutó hús megoszlása

Hús-féleség	2000		2005		2010		2014		2015	
	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%	kg	%
Marha- és borjúhús	4,3	6,1	3,1	4,9	2,5	4,4	2,5	4,3	2,8	4,4
Sertéshús	28,0	39,9	26,7	42,0	25,3	44,6	25,3	43,2	27,5	43,0
Baromfi-hús	33,7	48,0	29,8	46,9	24,6	43,4	26,3	44,8	28,8	45,1
Egyéb hús	1,1	1,6	1,2	1,9	1,6	2,8	2,4	4,1	2,5	3,9
Belsőség	3,1	4,4	2,7	4,3	2,7	4,8	2,1	3,6	2,3	3,6
Összesen	70,2	100,0	63,5	100,0	56,7	100,0	58,6	100,0	63,9	100,0

A húskínálat megoszlása, 2015

2. ábra

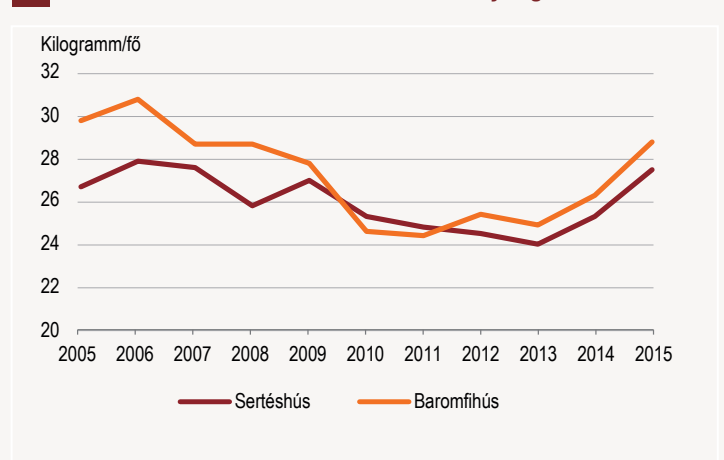
A **baromfi-hús-termelés** 2015-ben – az előző évi 9,2%-os növekedés után – 11%-kal, rekordszintre (490 ezer tonna) emelkedett. Ezen belül a csirke vágása 15, a pulykáié 8,2%-kal bővült, miközben a vízi szárnyasoké nem változott. A **baromfi-hús kivitele** 5,2%-kal meghaladta az előző évit (229 ezer tonna), míg az egyébként is alacsony behozatal (39 ezer tonna) negyedével visszaesett. A baromfi-hús összes belföldi **fogyasztható mennyisége** 283 ezer tonnát ért el.

A **sertéshústermelés** 10%-kal nőtt éves viszonylatban, 303 ezer tonnát tett ki, ami meghaladja az 5 és 10 évvel ezelőtti mennyiséget is. Az elmúlt 10 évet vizsgálva ennél mindössze 2006-ban és 2007-ben volt magasabb szinten. A sertéshústermelés több éves csökkenés után 2013-ban érte el a mélypontját, ezt követően 2 év alatt 23%-kal nőtt. A **sertéshúsexport** (164 ezer tonna) 2015-ben 2,7%-kal bővült, miközben az **import** (144 ezer tonna) 3,4%-kal mérséklődött az előző évhez képest. A sertéshús belföldi **fogyasztható mennyisége** 271 ezer tonna volt, ami 12 ezer tonnával kevesebb, mint a baromfi-húsé.

A húsfogyasztás bővülését segítette a fogyasztói árak alakulása is, a hús és hal átlagos **fogyasztói ára** 2015-ben éves viszonylatban 1,2%-kal csökkent, ezen belül a sertéshúsé 2,8, baromfi-húsé 1,7%-kal mérséklődött.

3. ábra

A sertés- és baromfi-hús-kínálat éves mennyiségének alakulása

A marhahús, a belseg és az egyéb húsfélék együttesen változatlanul az összes fogyasztható hús 12%-át tették ki. Az **egy főre jutó marhahús** 2015-ben 2,5-ről **2,8 kilogrammra nőtt.** Utóljára 2008-ban érte el ezt a szintet, a 10 évvel korábbiánál (3,1 kilogramm) viszont még alacsonyabb.

A **marhahústermelés** (27 ezer tonna) a 2007 óta tartó folyamatos csökkenés után 2014-ben az előző évihez képest 2,6%-kal nőtt, 2015-ben 13%-kal tovább emelkedett. A **marhahúsimport** (16 ezer tonna), valamint az **export** (14 ezer tonna) alakulása változatlannak tekinthető 2014-hez viszonyítva. A **belföldi fogyasztható mennyiség** 28 ezer tonnát ért el. A marhahús átlagos **fogyasztói ára** 2015-ben nem változott az előző évhez képest.

A **tojáskínálat** 2015-ben (223 darab/fő/év) mérsékelten, **1,6%-kal nőtt** az előző évhez, valamint a 2010–2014. évek átlagához képest is. Az egy főre jutó tojás mennyisége 2010-ben egy tucattal, míg 10 évvel korábban közel 60 darabbal volt több (280 darab/fő).

A **tojástermelés** 5,3%-kal nőtt 2014-hez képest, azonban 6,0%-kal elmarad 2010-hez viszonyítva. A **behozatal** – amelynek 85%-a változatlanul étkezési tojás – 2015-ben 1,7%-kal mérséklődött, miután az azt megelőző évben nagy mértékben, közel a felével nőtt. A **tojásexport** 6,3%-kal bővült, a kivétel több mint 70%-a azonban keltető tojás, így az étkezési tojás kivitele továbbra sem jelentős.

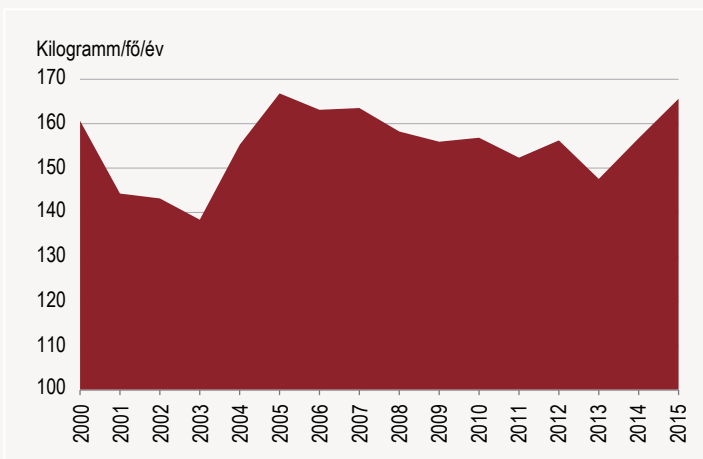
Figyelemre méltó, hogy míg a tojás **fogyasztói ára** 5,0, az élelmiszerek átlagos **fogyasztói ára** mindössze 0,9%-kal emelkedett éves viszonylatban.

A **tej és tejtermékek** hazai kínálata (166 kilogramm/fő) az utóbbi 15 évet vizsgálva csak 2005-ben haladta meg némileg a 2015. évi szintet. Az egy főre jutó tej és tejtermékek mennyisége 2014-hez képest **5,7**, az előző 5 év átlagához képest 7,6%-kal **nőtt**.

A **hazai tejtermelés** 2015-ben éves szinten 1896 millió litert ért el, és 3,5%-kal bővült 2014-hez képest. A megtermelt tej mennyisége a 2000-es évek elején volt ennél magasabb. A **tej és tejtermékek exportja** (903 millió liter) 4,3%-kal nőtt, miközben a **behozatal** 7,2%-kal, 935 millió literre emelkedett. Ezen belül a tejjimport dinamikusabban, 17, míg a tejtermékek importja átlagosan 6%-kal nőtt. Az összes **hazai fogyasztható mennyiség** ezek alapján 1858 millió litert ért el, ami egy főre vetítve napi fél liter tejet jelent. A belföldi felhasználás növekedését segítette 2015-ben, hogy a tej és tejtermékek átlagos **fogyasztói ára** 5,5%-kal csökkent. Ezen belül a tej 7,0%-kal került kevesebbe.

4. ábra

A tej és tejtermékek fogyasztható mennyiségének alakulása

Újra emelkedett a zsiradékfelhasználás

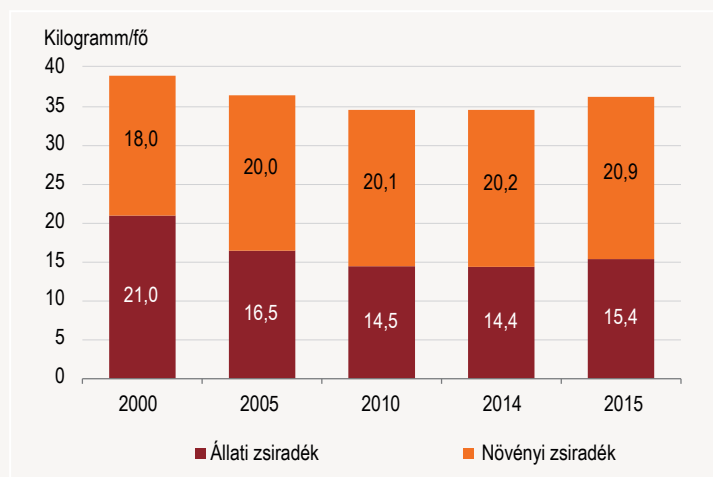
Az egy főre jutó **összes felhasználható zsiradék** (36 kilogramm) 2015-ben éves viszonylatban **4,9%-kal nőtt az előző évhez képest**, és 6,6%-kal meghaladta a 2010–2014-es évek átlagát. A 2000-es évek első felében jellemző átlagos szintet (37–39 kilogramm/fő/év) ennek ellenére nem érte el a zsiradékfelhasználás. Ezen belül az állati zsiradékok mennyisége (15,4 kilogramm/fő) – a rendelkezésre álló hús mennyiségének növekedésével párhuzamosan – 1 kilogramm (6,9%-kal) nőtt egy főre vetítve, és az összes zsiradékmennyiség 42%-át teszi ki. Ez megegyezik a 2014. évvel, azonban 2000-ben még több mint a fele, 2005-ben pedig 45% volt. 2015-ben az

állati zsiradékok több mint háromnegyedét a sertészsír tette ki. Az egy főre jutó sertészsír az elmúlt évtized közepén még meghaladta a 13 kilogrammot, 2013-ra a mélypontnak számító 10 kilogramm/főre esett, majd 2 év alatt 11,7 kilogrammra nőtt. A zsiradékok közel 60%-át képező növényi olajok és zsírok mennyisége (20,9 kilogramm/fő/év) 3,5%-kal meghaladta a 2014. évit. Ennek változatlanul a kétharmada étolaj (14 kilogramm/fő/év), egyharmada pedig margarin (6,9 kilogramm/fő/év).

A **zsiradékok fogyasztói ára** 2015-ben átlagosan **1,0%-kal nőtt**, ezen belül az étolaj **5,3%-kal drágult**, míg a sertészsiradék **7,1%-kal kevesebbe került**.

5. ábra

A rendelkezésre álló zsiradék egy főre jutó éves mennyiségének alakulása

A növényi termékek kínálata alig változott

Az egy főre jutó **liszt és rizs éves mennyisége** (84 kilogramm) 2015-ben az előző évhez képest **gyakorlatilag nem változott**, a 2010–2014-es évek átlagához képest viszont 1,9%-kal csökkent. Lisztből 79 kilogramm állt rendelkezésre, 1,0 %-kal kevesebb, mint 2014-ben, míg rizsből 4,1-ről 4,5 kilogrammra nőtt a kínálat.

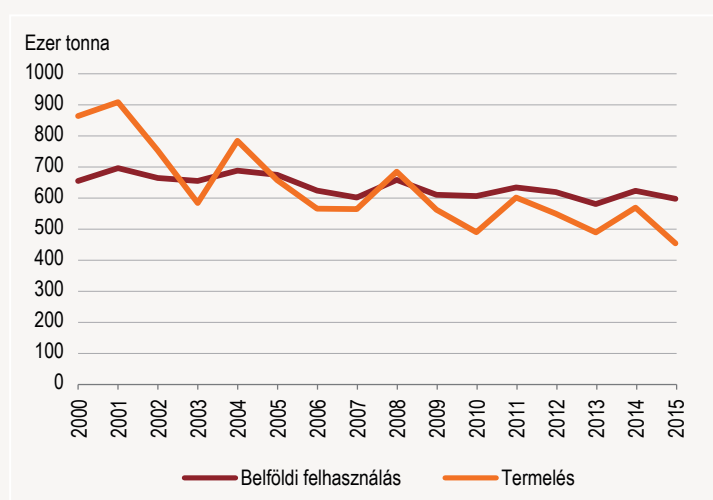
A **liszttermelés** alig érzékelhetően mérséklődött (0,7%-kal) 2014-hez képest, ugyanakkor az **export** mintegy 6,0, az **import** 7,0%-kal nőtt.

2015-ben a **liszt fogyasztói ára** 3,4%-kal csökkent, míg a **rizs stagnált**.

Burgonyából 2005 és 2015 között egy főre éves szinten 59–67 kilogramm jutott, ezt figyelembe véve a 2015. évi 61 kilogramm viszonylag alacsonynak tekinthető. Az így rendelkezésre álló mennyiség fejenként valamivel több mint heti 1 kilogramm burgonyának felelt meg. A **kínálat**

6. ábra

A burgonyatermelés és -felhasználás alakulása

2014-hez képest **2 kilogrammal** (3,8%-kal), az előző 5 év átlagához képest 1 kilogrammal **csökkent**.

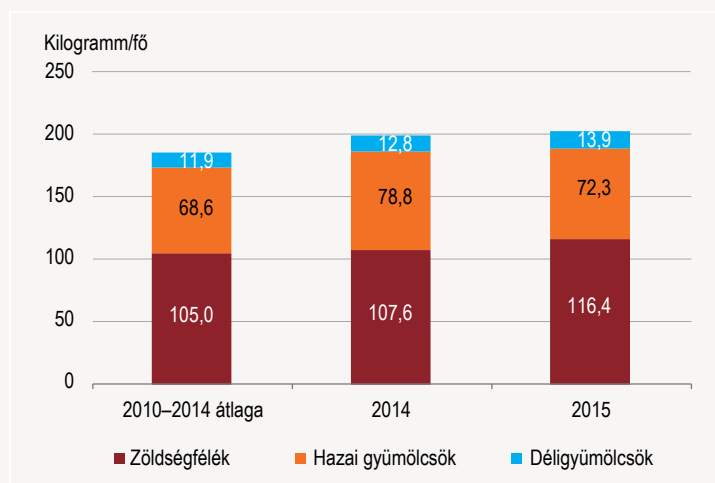
A **burgonyatermés** 2015-ben (452 ezer tonna) éves viszonylatban 20%-kal, 15 éves mélypontjára esett, míg az elenyésző export mellett a burgonyaimport (friss és feldolgozott termékek) 13%-kal nőtt (180 ezer tonna). Az összes **hazai fogyasztható mennyiség** 596 ezer tonnát tett ki. A burgonya – az előző évi 14%-os csökkenést követően – 2015-ben 4,3%-kal drágult.

Az egy főre jutó **zöldség- és gyümölcs** mennyisége (203 kilogramm) 2015-ben kismértékben, **1,7%-kal nőtt** az előző évhez képest, 2010–2014 átlagához viszonyítva ugyanakkor jelentősen, 9,2%-kal magasabb volt. Ezen belül **zöldségfélék**ből (116 kilogramm/fő) **8,2%-kal** (9 kilogramm) **nőtt** a fogyasztható mennyiség, miközben **gyümölcsökből** (86 kilogramm/fő) – a magas 2014. évi bázishoz képest – **5,9%-kal** (8 kilogramm) **kevesebb állt rendelkezésre**. Az egy főre jutó zöldség 2015-ben több mint tizedével, a gyümölcs 7,1%-kal volt több 2010–2014 átlagánál. A gyümölcskínálaton belül a Magyarországon is termesztett gyümölcs aránya 84% (72 kilogramm/fő/év), a déligyümölcsé (14 kilogramm/fő/év) 16% volt. Déligyümölcsökből 2014-hez képest 1,0 kilogrammmal több, míg a hazai termesztésű gyümölcsökből 6,5 kilogrammmal kevesebb volt a fejenkénti mennyiség.

A **hazai zöldségtermés** (1601 ezer tonna) 2015-ben 5,8%-kal nőtt 2014-hez képest. A zöldségimport (299 ezer tonna) volumene – a 2014. évi 16%-os emelkedés után – 10%-kal bővült, a behozatal aránya ennek ellenére változatlanul mintegy negyede a rendelkezésre álló mennyiségnek. A **zöldségfélék** kivitele 679 ezer tonna volt, alig több (1,5%-kal), mint 2014-ben. Az összes **belöldi kínálat** 1146 ezer tonnát tett ki. A **gyümölcsstermelés** 778 ezer tonnát ért el, ami 25%-kal alacsonyabb a 2014. évinél. Ezt elsősorban az almatermés – magas bázishoz képest történő – 34%-os visszaesése okozta. A hazai termesztésű gyümölcsök **kivitele** (242 ezer tonna) ennek ellenére 4,0, a **behozatal** (327 ezer tonna) – beleértve a déligyümölcsöket – 38%-kal emelkedett. Az import jelentős növekedését egyértelműen az almabehozatal emelkedése okozta. A friss zöldségfélék átlagos **fogyasztói ára** a tárgyévben 13%-kal emelkedett, de a hazai és déligyümölcsök is hasonló mértékben (12%-kal) drágultak.

7. ábra

A zöldség- és gyümölcskínálat éves alakulása

Mérsékeltlen csökkent az egy főre jutó alkohol mennyisége

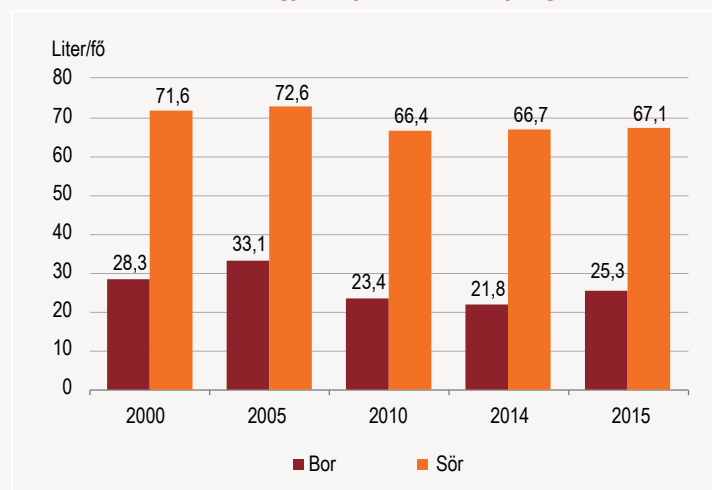
Az egy főre jutó **összes szeszes ital** 2015-ben éves szinten **9,3 abszolút literről**¹ **9,2 literre csökkent**. A szeszesital-kínálat a 2000-es évek első felében érte el maximumát (11 liter), amelyhez képest a 2015. évi szint 16%-kal alacsonyabb volt, továbbá az előző 5 év átlagát (9,4 liter) sem érte el.

¹ 100°-os szesze átszámítva.

Ezen belül az egy **főre jutó bor mennyisége** (25 liter) **3,5 literrel nőtt** az előző évhez képest. Utoljára 2011-ben volt ezen a szinten a borkínálat, amely 1,5 literrel meghaladta a 2010–2014 átlagát is. A rendelkezésre álló **sör éves viszonylatban változatlanul 67 liter** volt egy főre vetítve, ami megegyezik az előző 5 év átlagával is. Az egy főre jutó **égetett szeszes ital** 2015-ben **3,1 abszolút literre csökkent**, ami a 2010. évi szintnek felel meg.

8. ábra

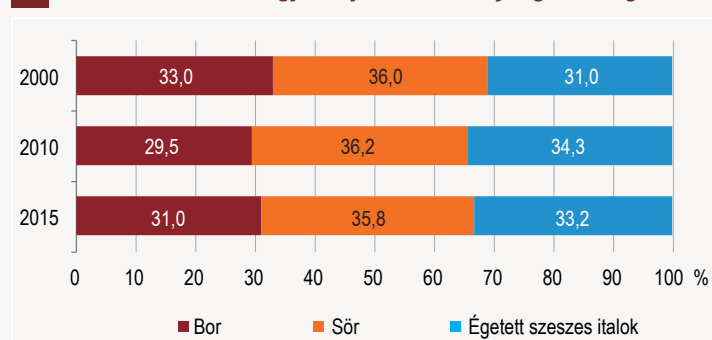
A bor- és sörkínálat egy főre jutó éves mennyiségének alakulása

2015-ben a **bortermelés** volumene 16%-kal, hatéves csúcsra emelkedett, és meghaladta a 300 millió litert. 2014 után is folytatódott a borimport jelentős csökkenése (47-ről 27 millió literre). Ezzel a behozatal részesedése a **hazai fogyasztás** (249 millió liter) néhány évvel korábbi 25%-áról mintegy 10%-ára esett vissza. A **borexport** (71,5 millió liter) 2015-ben 1,1%-kal mérséklődött. A **sörtermelés** (582 millió liter) 2015-ben 2,2%-kal csökkent, miközben az import (119 millió liter) hasonló mértékben nőtt. Az importált sör részesedése a 660 millió liternyi **hazai kínálatból** továbbra sem éri el a 20%-ot. Az egyébként nem jelentős **sőrexport** (43 millió liter) 9,4%-kal tovább csökkent. 2015-ben a sör és a bor átlagos **fogyasztói ára** stagnált éves viszonylatban, miközben a tömény italoké jelentősen, 9,2%-kal emelkedett.

9. ábra

A szeszesital-kínálat egy főre jutó éves mennyiségének megoszlása*

* 100°-os szesze átszámítva.

A szeszesital-kínálat szerkezetében 2000-től 2012-ig a sör állt az első helyen, majd két évig az égetett szeszes italok. 2015-ben ismét a sör került az első helyre, 36%-os részesedéssel. Aránya 2014-ben ugyanennyi volt, azonban az égetett szeszes italok részesedése 38-ról lecsökkent 33%-ra. A harmadik helyen továbbra is a bor áll (31%), aránya 4,3 százalékponttal nőtt egy év alatt.

További információk, adatok (linkek):

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjen velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu